

Sygn. akt I Ca 120/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSR del. Robert Pabin

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa M. K. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą INTER AUTO M. K. (1) w Ł.

przeciwko (...) SA w W.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 10 grudnia 2015 roku, sygnatura akt I C 613/14

1. oddała apelację;

2. zasądza od powódki M. K. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą INTER AUTO M. K. (1) w Ł.

na rzecz pozwanego (...) SA w W. 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 120/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Wieluniu oddalił powództwo M. K. (1) (...) w Ł. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 13.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 04 listopada 2013 roku do dnia zapłaty (pkt 1.), a ponadto orzekł o kosztach procesu (pkt 2.).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

W dniu 16 marca 2013 roku powódka w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej zawarła z D. i Z. T. umowę najmu samochodu M. (...) o nr rej. (...), który to pojazd został następnego dnia wydany powódce. Zgodnie z umową czynsz najmu pojazdu za każdy dzień wynosił 250 zł.

W dniu 17 marca 2013 roku mąż powódki W. K. pojechał wynajętym samochodem do Niemiec po zakup samochodów, którymi miała handlować powódka. W dniu 22 marca 2013 roku podczas drogi powrotnej do Polski na terenie Niemiec doszło do kolizji wynajętego rzez powódkę samochodu z samochodem ciężarowym marki (...), kierowanym przez M. K. (2). Sprawcą kolizji uznany został M. K. (2), który przyjął mandat karny.

W chwili zdarzenia samochód ciężarowy marki (...) posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Po zdarzeniu uszkodzony samochód M. (...) pozostawiony został na parkingu w Niemczech. Mąż powódki powrócił po auto po kilku dniach z kompletem nowych świateł, które sam wymienił i sprowadził pojazd do Polski. Po powrocie do Ł. mąż powódki dokonał zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi, który po dwukrotnych oględzinach wypłacił odszkodowanie za uszkodzony pojazd w dwóch ratach: I w dniu 26 kwietnia, a II w dniu 23 maja 2013 r., łącznie 9.086,28 zł.

Właściciel pojazdu, po uzyskaniu informacji o uszkodzeniu auta oświadczył mężowi powódki, że odbierze samochód, byleby został profesjonalnie naprawiony. Mąż powódki, będący z zawodu mechanikiem, zobowiązał się wobec właściciela do zwrotu naprawionego pojazdu i postanowił dokonać naprawy we własnym zakresie. Naprawa pojazdu trwała kilka tygodni, łącznie z czasem zakupu części, z uwagi na liczne uszkodzenia.

W dniu 15 maja 2013 roku powódka zwróciła wynajmującemu naprawiony pojazd, płacąc, oprócz czynszu przewidywanego za okres od 16 do 23 marca 2013r. (kiedy liczyła na zwrot pojazdu nie przewidując, że dojdzie do kolizji), także czynsz za okres do dnia faktycznego zwrotu, łącznie 14 500 zł.

Następnie zwróciła się do pozwanego o zapłatę odszkodowania z tytułu dodatkowych kosztów najmu pojazdu spowodowanych okresem naprawy, czego pozwany odmówił, uzasadniając brakiem adekwatnego związku przyczynowego.

Mając na uwadze tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy stwierdził, że powódka dochodzi roszczenia jako osoba pośrednio poszkodowana zdarzeniem z dnia 22 marca 2013 roku. Jako szkodę wskazuje dodatkowe koszty z tytułu czynszu najmu pojazdu zapłaconego

w związku z trwaniem umowy ponad przewidywany przez nią czas, spowodowany zaistniałym zdarzeniem i naprawą pojazdu. Sąd zaznaczył, że powódka wykazuje więc szkodę i zdarzenie, z którym wiąże odpowiedzialność za nią.

Sąd zauważył, że poza tymi dwiema przesłankami odpowiedzialności deliktowej kolejną jest także istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem (art. 361

§ 1 k.c.), określane w doktrynie mianem adekwatnego związku przyczynowego.

Sąd podał, że w przedmiotowej sprawie ciąg zdarzeń obejmował: uszkodzenie pojazdu bezpośrednio poszkodowanych, którymi byli D. i Z. T. właściciele pojazdu, naprawę pojazdu przez męża powódki, zwrot pojazdu po naprawie i zakończenie umowy najmu poprzez zapłatę czynszu najmu za cały okres, w jakim samochód pozostał w posiadaniu powódki. Analiza ciągu tych wszystkich zdarzeń, w świetle przesłanek odpowiedzialności pozwanego za szkodę powódki, nie może pozostawać w oderwaniu od łączącej powódkę i wynajmujących umowy najmu, bowiem na niej także powódka opiera swoje roszczenia.

Sąd podkreślił, że umowa najmu pojazdu, który uległ uszkodzeniu zawarta była przez powódkę w celach związanych z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą, sprowadzeniem do Polski samochodów do handlu. Zdarzenie, które miało miejsce w dniu 22 marca 2013 roku było niespodziewane, a także, co istotne niezawinione przez powódkę, ani osoby, które w jej imieniu korzystały z najmowanego pojazdu. Zdaniem Sądu typowym i usprawiedliwionym zachowaniem wówczas ze strony powódki powinno być pojęcie działań zmierzających do zmiany postanowień umowy najmu, a nawet jej rozwiązanie, z uwagi na uszkodzenie pojazdu z powodu okoliczności, za które powódka nie ponosi on odpowiedzialności i w związku z tym odpadnięcie celu, w jakim umowa najmu została zawarta.

W ocenie Sądu decyzja powódki o podjęciu naprawy pojazdu we własnym zakresie niewątpliwie była przyzwoita, ale niekorzystna z punktu widzenia jej interesu, a także przez pryzmat odpowiedzialności pozwanego w niniejszej sprawie.

Sąd wskazał, że, jak wynika z umowy najmu łączącej powódkę z wynajmującymi, najemcą obciążają naprawy bieżące wynikłe w toku bieżącej eksploatacji przedmiotu najmu. W ocenie Sądu zapewne naprawy powstałej w związku z kolizją o szerokim zakresie, nie można zaliczyć do napraw bieżących eksploatacyjnych. Sąd wyjaśnił, że to postanowienie umowne należy odczytywać raczej w związku z treścią art. 662 § 3 k.c., który wskazuje, że najemcą obciążają drobne nakłady połączone ze zwykłym użytkowaniem rzeczy. Niezależnie jednak od tej interpretacji Sąd zwrócił uwagę na przewidziane w samej umowie najmu załączonej do pozwu prawo do wypowiedzenia umowy przez każdą ze stron z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia (§ 7). Sąd podkreślił, że w przypadku wady, która ogranicza używanie rzeczy, najemca może żądać odpowiedniego obniżenia czynszu za czas trwania wady (art. 664 § 1 k.c.), a w sytuacji gdy wada jest tak doniosła, że przewidziane w umowie używanie rzeczy jest niemożliwe, podważa gospodarczy sens najmu, najemcy przysługuje uprawnienie do wypowiedzenia najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia (ze skutkiem natychmiastowym, art. 664 § 2 k.c.).

Sąd stwierdził, że z punktu widzenia odpowiedzialności pozwanego, którym jest ubezpieczyciel, zachowanie powódki polegające na dalszym kontynuowaniu przez nią umowy pozostawało w sprzeczności z przepisem art. 826 § 1 k.c., który stanowi o tym, że razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Przepis ten, zdaniem Sądu może być odpowiednio stosowany także do pośrednio poszkodowanego, jakim jest powódka, tym bardziej, że w chwili zdarzenia to ona była posiadaczką polisy ubezpieczeniowej i dokonywała zgłoszenia szkody. Przewidziany w cytowanym przepisie nakaz podjęcia działań zmierzających do zmniejszenia szkody w świetle okoliczności niniejszej sprawy rozumiany może być jako opisane wyżej działania zmierzające do negocjacji dalszego trwania umowy najmu.

W ocenie Sądu analiza ciągu zdarzeń i zachowań powódki w związku z uszkodzeniem pojazdu, objętego ochroną ubezpieczeniową udzielaną przez pozwanego, pozwala na uznanie decyzji i zachowań powódki za niewątpliwie korzystne dla stron umowy najmu. W świetle natomiast odpowiedzialności pozwanego, który powinien odpowiadać tylko za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z których szkoda wynikła, działań tych nie można określić jako typowych, oczekiwanych w zwykłej kolejności, a tym samym pozostających w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.

Ze wskazanych przyczyn Sąd oddalił powództwo, a kosztami procesu Sąd obciążył powódkę na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodziła się **powódka**, która zaskarżyła przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości, zarzucając mu:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyciągnięcie na podstawie materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających tj. poprzez przyjęcie, iż powódka nie podjęła działań zmierzających do negocjacji dalszego trwania umowy najmu;
- błędną wykładnię art. 361 k.c. poprzez przyjęcie, iż między zdarzeniem, za które odpowiedzialność ponosi pozwana spółka, a szkodą poniesioną przez powódkę nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy;
- niewłaściwe zastosowanie art. 826 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż powódka nie podjęła działań zmierzających do zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, co w okolicznościach niniejszej sprawy miało polegać na negocjacjach co do dalszego trwania umowy najmu.

W konkluzji apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obydwie instancje, według norm przepisanych.

Alternatywnie apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przechodząc do zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. stwierdzić należało, iż w zestawieniu ze zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym, twierdzenia powódki stanowiły jedynie niedopuszczalną polemikę z dokonaną przez Sąd oceną dowodów bez równoczesnego wykazania, by ocena ta była sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, doświadczeniem życiowym lub z innych względów naruszała art. 233 § 1 k.p.c.

Należy przy tym podkreślić, iż zgodnie z utrwalonym stanowiskiem prezentowanym w orzecznictwie, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne

i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Ocena zeznań należy do Sądu I instancji i nie ulega w zasadzie kontroli odwoławczej, jeżeli jest zgodna z okolicznościami sprawy i nie wykazuje błędu logicznego w rozumowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt IV CKN 1316/00, LEX nr 80273, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., sygn. akt I CKN 1169/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2000 r., sygn. akt IV CKN 1097/00, LEX nr 52624).

Skarżąca nie zdołała podważyć wniosków, jakie wyciągnął Sąd I instancji w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody, ponieważ podnoszone przez nią zastrzeżenia co do przyjęcia, że „nie podjęła działań zmierzających do negocjacji dalszego trwania umowy najmu” stanowią pewien skrót myślowy sądu pierwszej instancji, którego intencją było zaakcentowanie bierności powódki, gdyż jej zachowanie odbiegało od miernika staranności minimalnej i spowodowało powstanie kosztów, których można było uniknąć.

To, czy i kiedy właściciel pojazdu skłonny był odebrać samochód pozostawało bowiem okolicznością obojętną z punktu widzenia celu umowy najmu w sytuacji w której najęta rzecz nie nadawała się do umówionego użytku, a więc nie było podstaw do dalszego trwania takiej umowy.

Także to że właściciel odmawiał przyjęcia uszkodzonego samochodu nie stanowiło przeszkody do jej rozwiązania, gdyż § 7 umowy najmu zawartej 16 marca 2013 roku zawierał klauzulę upoważniającą każdą ze stron do jednostronnego jej wypowiedzenia z zachowaniem 7- dniowego okresu wypowiedzenia.

Na rozwiązanie umowy poprzez jej wypowiedzenie powódka nie potrzebowała zatem zgody właściciela samochodu a jego odmowa mogłaby być rozważana jedynie w kategorii zwłoki w przyjęciu pojazdu.

Powyższe uprawniało Sąd Rejonowy do rozważenia zachowania pozwanego w odniesieniu do dyspozycji art. 826 § 1 kc, co oznacza, że Sąd nie uchybił przepisowi art. 826 § 1 kc w sposób opisany w apelacji

Oczywiście w przypadku uszkodzenia samochodu powódka byłaby zobowiązana do naprawienia wynikłej stąd szkody, jednakże w oparciu o przepisy dotyczące odpowiedzialności kontraktowej, wynikającej z art. 471 kc, który to przepis zawiera klauzulę pozwalającą podmiotowi zobowiązanemu do jej naprawienia na zwolnienie się z tego obowiązku poprzez powołanie się na zaistnienie okoliczności stanowiących źródło szkody, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, czyli w tym wypadku na działanie sprawy kolizji.

Jeśli więc w niespornych okolicznościach sprawy powódka nie była zobowiązana do podjęcia się naprawy samochodu, gdyż obowiązek ten spoczywał na sprawcy szkody za którego odpowiadał pozwany i tylko od sprawcy szkody właściciel uszkodzonego samochodu może żądać przywrócenia stanu poprzedniego w postaci wyremontowania samochodu to okres trwania naprawy dokonywanej przez powódkę pozostaje bez związku z czasem na który umowa najmu została zawarta, ponieważ celem umowy było korzystanie ze sprawnego samochodu a nie jego przywrócenie do stanu sprzed kolizji.

Konsekwencją sytuacji, w której powódka zobowiązała się dalej płacić umówiony czynsz, lecz z innej podstawy prawnej, jest również skutek w postaci wygaśnięcia dotychczasowego zobowiązania wynikający z art. 506 § 1 kc, który także pozostaje bez związku przyczynowego z dokonaną przez powódkę zapłatą na rzecz właściciela samochodu, której zwrotu domaga się od pozwanego w tej sprawie.

Wskazać również należy, iż Sąd Rejonowy nie uchybił także przepisowi art. 361 kc poprzez dokonanie jego błędnej wykładni w sposób opisany w apelacji.

Szkodą powódki nie jest kolizja, lecz pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, nie powiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, polegającej na przyjęciu przez powódkę nowego zobowiązania dotyczącego naprawy samochodu do której świadczenia nie była w ogóle zobowiązana, co wyklucza związek przyczynowy między okresem naprawy pojazdu a obowiązkiem zapłaty czynszu za czas jej trwania, gdyż właściciel samochodu miał własne roszczenie do sprawcy o odszkodowanie z tytułu kosztów najmu samochodu zastępczego w czasie koniecznego przestoju własnego samochodu w związku z jego naprawą.

Przepis art. 361 § 1 k.c. wiąże odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę a do takich nie można zaliczyć zachowania powódki, które nie należało do przewidywalnych w normalnym toku zdarzeń.

Uprawnionym zatem było również rozważenie przez sąd pierwszej instancji skutków decyzji powódki w kategorii obowiązków wynikających z art. 826 § 1 kc i postawienie jej zarzutu zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia lub zmniejszenia rozmiaru szkody, których można było uniknąć przy zachowaniu rozsądnej proporcji między korzyścią właściciela samochodu a dbałością o własny interes majątkowy.

Reasumując wskazać należy, iż przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, który stanowił podstawę do wydania zaskarżonego wyroku - a które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne - nie sposób zarzucić Sądowi I instancji wskazanego w apelacji naruszenia przepisów prawa materialnego, gdyż ich zastosowanie było odpowiednie do wyników postępowania dowodowego z uwzględnieniem wszystkich okoliczności tej sprawy i zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia środka zaskarżenia Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 kpc orzekł o kosztach postępowania, zasądzając od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.